

Το σύστημα πιστοποίησης στην Ορθολογική Χρήση των Γεωργικών Φαρμάκων

Παναγιώτης Παπαβασιλείου, Γεωπόνος, MSc
Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης
ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

Η χρήση των χημικών φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων είναι ένας από τους σημαντικούς παράγοντες της διαδικασίας παραγωγής στον αγροτικό τομέα αφού επηρεάζει:

- Το κόστος παραγωγής, άρα και το εισόδημα των αγροτών.
- Την ποιότητα του παραγομένου προϊόντος, άρα και την τελική τιμή και την ανταγωνιστικότητά του.
- Την υγεία του παραγωγού.
- Την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.

Κατά συνέπεια, η εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου για την Ορθολογική Χρήση των Γεωργικών Φαρμάκων (ΟΧΓΦ) και η θεσμοθέτηση της διαδικασίας κατάρτισης και πιστοποίησης των παραγωγών, αποτελεί ένα βασικό «εργαλείο» που συμβάλλει στην άμβλυση των επιπτώσεων από τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων και τη βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των παραγομένων αγροτικών προϊόντων.

Δυστυχώς, στην πράξη η αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου «εργαλείου» δεν ήταν η αναμενόμενη και το Εθνικό Σχέδιο της ΟΧΓΦ δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στις προσδοκίες, παρά το γεγονός ότι χαρακτηρίζεται από το επιστημονικά άρτιο προτεινόμενο θεματικό περιεχόμενο της κατάρτισης και από τον υψηλό βαθμό αδιάβλητο τρόπο πιστοποίησης των αγροτών.

Οι παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου είναι δύο ενδογενείς παράγοντες:

- η αποδοχή της μη υποχρεωτικότητας της κατάρτισης, η οποία δείχνει ότι ο στόχος των αρμόδιων υπηρεσιών της ΕΕ είναι η τυπική τήρηση των κανόνων της ΟΧΓΦ και όχι η ουσιαστική βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων

των παραγωγών, προκείμενου να τους εφαρμόσουν κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας

- η αδυναμία να εξοπλιστούν οι δημόσιες υπηρεσίες και Οργανισμοί με την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, προκείμενου να εφαρμόσουν το ψηφιακό σύστημα πιστοποίησης των παραγωγών, που είχε ως συνέπεια την καθυστερημένη ενεργοποίησή τους, και ένας εξωγενής:
- η «ευκαιρία» ενός σημαντικού αριθμού ιδιωτικών δομών χορήγησης του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ, που δεν ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις του συστήματος πιστοποίησης και επιδόθηκαν σε πράξεις υπερβολικού κέρδους και εκμετάλλευσης των παραγωγών.

Η πολιτική ηγεσία του ΥΠΑΑΤ αντιλαμβανόμενη το πρόβλημα, αποφάσισε αφενός την ενεργοποίηση του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ ως φορέα χορήγησης του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ σε συνεργασία με τις περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ και των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ), και αφετέρου τη χορήγηση του Πιστοποιητικού μέσω γραπτών εξετάσεων Πιστοποίησης. Οι συγκεκριμένες αποφάσεις είχαν άμεσο αποτέλεσμα με θετικό πρόσημο και μείωσαν (ως και 70% του αρχικού) το κόστος απόκτησης του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ και ταυτόχρονα ένας σημαντικός αριθμός παραγωγών αξιοποίησε τη δυνατότητα να παρακολουθήσει τα προγράμματα κατάρτισης και να συμμετάσχει στις εξετάσεις πιστοποίησης χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση.

Εκτός από τις άμεσες θετικές συνέπειες θα πρέπει να τονιστούν και να αξιολογηθούν ορισμένες επιμέρους θετικές συνέπειες, οι οποίες δεν έχουν άμεση σχέση με τη διαδικασία κατάρτισης και πιστοποίησης των παραγωγών, είναι όμως ιδιαίτερα χρήσιμες και θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη στον σχεδιασμό αντίστοιχων δράσεων στο μέλλον. Οι κυριότερες από αυτές είναι η εμπιστοσύνη που έδειξαν οι αγρότες στους δημόσιους φορείς, αφού περίμεναν για μεγάλο χρονικό διάστημα την ενεργοποίησή τους, η πολύ καλή συνεργασία των υπάλλων

του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, που είχαν την ευθύνη για την υλοποίηση των καταρτίσεων και των εξετάσεων πιστοποίησης με τους υπάλληλους των περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ, και η αποτελεσματική συνεργασία των δημόσιων δομών κατάρτισης και πιστοποίησης, με ένα σημαντικό αριθμό αγροτικών συνεταιρισμών και Ομάδων Παραγωγών, που αποτελεί την απαραίτητη στενότερη και περισσότερο αποτελεσματική μελλοντική συνεργασία τους.

Εξίσου ικανοποιητικά είναι και τα ποσοτικά μεγέθη, παρά τη σημαντική υποστελέχωση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δομών του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και των περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ, που συμμετέχουν στη διαδικασία χορήγησης του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ. Ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ έχει δραστηριοποιηθεί σε 11 από τις 13 Περιφέρειες. Στις δομές κατάρτισής του έχουν παρακολουθηθεί τις ενημερωτικές –εκπαιδευτικές διημερίδες για την ΟΧΓΦ, περισσότεροι από 7.000 αγρότες και στα εξεταστικά κέντρα (13 εξεταστικά κέντρα χορήγησης Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ μέσω ψηφιακών εξετάσεων πιστοποίησης και 44 εξεταστικά κέντρα χορήγησης του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ μέσω γραπτών εξετάσεων πιστοποίησης) έχουν πιστοποιηθεί περισσότεροι από 11.000 αγρότες.

Εκτός από τους αγρότες που έχουν πιστοποιηθεί μέχρι σήμερα, εκκρεμεί η κατάρτιση και η πιστοποίηση περισσότερων από 7.000 παραγωγών που έχουν ήδη καταθέσει αίτηση συμμετοχής στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, ενώ παράλληλα σχεδιάζεται η ενεργητική παρουσία του Οργανισμού και στις υπόλοιπες Περιφέρειες. Η παροχή κατάρτισης και η υλοποίηση των εξετάσεων πιστοποίησης θα συνεχιστεί για όσο χρονικό διάστημα απαιτηθεί, προκειμένου να χορηγηθεί το Πιστοποιητικό ΟΧΓΦ στο μεγαλύτερο δυνατό αριθμό αγροτών.

Παρά το θετικό πρόσημο της ενεργοποίησης του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και των περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ στη χορήγηση του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ είναι «ακόμη πολύς ο δρόμος που πρέπει να διανυθεί». Με βάση την εμπειρία που έχει προκύψει από τη μέχρι σήμερα υλοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης και των εξετάσεων πιστοποίησης, θα πρέπει να τονιστεί η αναγκαιότητα λήψης πρωτοβουλιών με στόχο τη θεσμοθέτηση αλλαγών που θα συμβάλουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των στόχων που θέτει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης. Το ΥΠΑΑΤ έχει ανακοινώσει την πρόθεσή του να προχωρήσει σε αλλαγές στο σύστημα χορήγησης του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ. Οι συλλογικοί φορείς των αγροτών, οι αγρότες που έχουν επιλέξει να αποκτήσουν το Πιστοποιητικό ΟΧΓΦ από τους δημόσιους φορείς και οι γεωτεχνικοί που εμπλέκονται στη διαδικασία χορήγησης του, θα πρέπει να υποβάλουν τεκμηριωμένες προτάσεις και να ασκήσουν την επιρροή τους, προκειμένου οι επικείμενες αλλαγές να βελτιώσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες και να βοηθήσουν ουσιαστικά τους αγρότες στον τομέα της χρήσης των φυτοπροστατευτικών χημικών σκευασμάτων. Οι αλλαγές που θα γίνουν εστιάζονται:

- Στη δωρεάν υποχρεωτική κατάρτιση των παραγωγών σε θέματα που αφορούν την ΟΧΓΦ, ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης. Ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ μπορεί και πρέπει να αναλάβει σε συνεργασία με τις περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, την ευθύνη για το σχεδιασμό της κατάρτισης του συνόλου των αγροτών σε χρονικό ορίζοντα πενταετίας, οπότε και θα επανεξεταστούν οι αγρότες για να ανανεώσουν την ισχύ του Πιστοποιητικού ΟΧΓΦ που τους έχει χορηγηθεί.
- Στον καθορισμό των περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ ως το δημόσιο φορέα που θα έχει την ευθύνη για τον ορισμό και την πραγματοποίηση των εξετάσεων πιστοποίησης και την αξιοποίηση του έμψυχου δυναμικού του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και των ΔΑΟΚ για την υλοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης και των εξετάσεων πιστοποίησης.

- Στη θεσμοθέτηση του επιβλέποντα με βαθμό συγγενείας Α & Β, προκειμένου να μη χρειάζεται να αποκτήσουν το πιστοποιητικό ΟΧΓΦ όλα τα μέλη μιας γεωργικής οικογενείας.
- Την επαναβεβαίωση ή την επικαιροποίηση του θεματικού περιεχόμενου του προγράμματος κατάρτισης ΟΧΓΦ, ανά τριετία, προκειμένου να ενσωματώνονται τυχόν νέες και πιο αποτελεσματικές μέθοδοι ΟΧΓΦ και τα νεότερα ερευνητικά δεδομένα.
- Στην αξιοποίηση των εσόδων από το παράβολο συμμετοχής των αγροτών στις εξετάσεις πιστοποίησης, προκειμένου σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα να υπάρχει μία τουλάχιστον δημόσια δομή κατάρτισης και πιστοποίησης εφοδιασμένης με την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή για την πραγματοποίηση ψηφιακών εξετάσεων, και πιστοποίησης και ελέγχου του ψεκαστικού εξοπλισμού των αγροτών.
- Τη θεσμοθέτηση του επαγγελματία χρήστη χημικών φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων (ψεκαστής) και τον καθορισμό ελάχιστης αμοιβής του (εργόσημο).

Διανύουμε μια περίοδο που οι επιπτώσεις από την οικονομική κρίση και την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής οδηγούν στην άνοδο του κόστους παραγωγής και μειώνουν δραματικά το εισόδημα της γεωργικής οικογένειας. Η ενίσχυση των Υπηρεσιών και των Οργανισμών του ΥΠΑΑΤ με την αναγκαία και σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή και ο προσανατολισμός του έμψυχου δυναμικού στη στήριξη των αγροτών, προκειμένου να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στις απαιτήσεις του γεωργικού επαγγέλματος είναι προϋπόθεση για να αμβλυθούν οι αρνητικές εξελίξεις στον πρωτογενή τομέα. Στον τομέα της ΟΧΓΦ οι μέχρι σήμερα παρεμβάσεις από το ΥΠΑΑΤ ήταν θετικές και λειτουργήσαν υπέρ των αγροτών, πρέπει όμως να συνεχιστούν με την ποιοτική και ποσοτική ενίσχυση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Πληροφορίες: Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης, Διεύθυνση Κατάρτισης, Κουρτίδου 56-58 & Νιρβάνα, 111 45 Αθήνα, **τηλ.:** 210 839 2194, **e-mail:** ppapavasiliou@elgo.gr